

Sünnette gülmek ve gülümsemek

Hilâl Hanım: “‘Gülmek kalbi karartır’ diye bir hadis var mı? Varsa kaynağı nedir? Sırrı ve hikmeti nedir? Gülmekte ölçümüz nedir? Peygamber Efendimiz (asm)’in gülmesi nasıldı?”

Gülümsemek, güler yüzlü olmak, az gülmek, gülünç olmak, gülmek, çok gülmek, kahkahayla gülmek, yapmacık gülmek, boş yere gülmek, alay edici, incitici ve küçümseyici gülmek, güldürmek, boş yere güldürmek fiilleri arasında farklar vardır.

Bunların hiçbirisi diğeriyle aynı fiil değildir.

Dereceleri ve aldıkları hükümler de ayrı ayrıdır. Bunlardan bazısı teşvik edilmiş, bazısı mubah görülmüş, bazısından ise sakındırılmıştır.

Bunları sırasıyla görelim:

1- Gülümsemek, güler yüzlü olmak ve az gülmek sünnettir. Bunlarda sadaka sevabı vardır. Bunlar kalbe hayat verir. Rûha huzur verir. İnsanları kaynaştırır, insanlar arasında güven, sıcaklık ve yakınlaşma meydana getirir. Dostlukları artırır. Düşmanlıkları öldürür, husûmeti kırar. Kırgınlıkları önler. Şeytandan gelen kini, nefreti, öfkeyi, kızgınlığı, küskünlüğü söndürür ve yok eder.

Peygamber Efendimiz (asm) gülümserdi ve güler yüzlü idi. İnsanlara somurtmazdı. Kızdığına kızgınlığını belli etmezdi. Buyurmuştur ki: “Güler yüzle insanlara selâm vermek sadakadır.”¹ “Allah yumuşak ve güler yüzlü kimseyi sever.”² “Siz mallarınızla bütün insanları memnun edemezsiniz. Öyle ise, güler yüzlülüğünüz ve güzel huyunuzla onları memnun ediniz.”³ “Allah Müslüman kardeşine surat asan kimseye buğz eder.”⁴ “Allah’tan kork ve hiçbir iyiliği küçümseme. Bu, su isteyen birisine kovandan su vermek veya Müslüman kardeşini güler yüzle karşılamak dahî olsa.”⁵

2- Çok gülmek, kahkahayla gülmek, yapmacık gülmek, boş yere gülmek, alay edici, incitici ve küçümseyici gülmek ve boş ve batıl şekilde güldürmek ise derece derece yasaklanmıştır. “Hazret-i Peygamber (asm) çok susar, az gülerdi.”⁶

Kur’ân gereksiz gülmeye taraftar değildir. Buyurur ki: “Ağlayacak yerde gülüyorsunuz!”⁷

Konuyla ilgili uyarıcı hadisler ise şöyledir: “Az gül. Çünkü çok gülmek kalbi öldürür.”8

“Siz benim bildiğimi bilseydiniz az güler çok ağlardınız. Yüksek dağlara çıkar, sızlanarak Allah’a yalvarırdınız. Çünkü kurtulup kurtulamayacağınızı bilemiyorsunuz.”9

“Kim gülerek günah işerse, ağlayarak Cehennem ateşine girer.”10

“İki çeşit gülme vardır: Bir gülme vardır ki, Allah sever. Bir gülme vardır ki, Allah gazap eder. Allah’ın sevdiği gülme şudur: Kişi görmeyi arzuladığı bir din kardeşiyle karşılaşır ve onu gördüğünden dolayı sevinir. Allah’ın gazap ettiği gülme ise, kişi incitici, eziyet verici, küçük düşürücü, alay edici, kaba veya batıl bir sözü hem gülmek ve hem de başkalarını güldürmek amacıyla söyler. Bu yüzden yetmiş kat Cehennem uçurumundan aşağı yuvarlanır.”11

“Ölüm kendisini kovaladığı halde, dünyayı kovalayan kimseye şaşarım. Kendisinden gafil olunmadığı halde, gaflete dalan kimseye şaşarım. Allah kendisinden râzı mıdır, kızgın mıdır bilmediği halde kahkahayla gülen adama şaşarım.”12

“Bana az önce şu duvarın kenarında Cennet ve Cehennem gösterildi. Hayrın yapılmasının ve şerden kaçınılmasının önemli sonuçları olduğunu bu günkü kadar görmedim. Eğer benim bildiğimi bilseydiniz az güler, çok ağlardınız.”13

“Acıkmadan yemek, uyku gelmeden uyumak, şaşkınlık yaşamadan yapmacık olarak gülmek, musîbet ânında feryad etmek, nîmet ânında gayr-ı meşrû şekilde çalgı çalmak Allah katında büyük gazaba sebep olan şeylerdendir.”14

“Allah şu altı hasleti çirkin görür:

- 1-Namazda lüzumsuz hareketler,
- 2-Sadakayı başa kakmak,
- 3-Orucu tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunmak,
- 4-Kabirlerin yanında gülmek,
- 5-Cünüp olarak mescide girmek,
- 6-İzinsiz başkasının evine göz atmak.”15

Başkasını küçük düşürücü ve alay edici olmamak ve ölçsüz olmamak kaydıyla ise normal gülmeler mubahtır.

Dipnotlar:

- 1- Câmiü's-Sağîr, 4/1513
- 2- Câmiü's-Sağîr, 2/503
- 3- Câmiü's-Sağîr, 2/661
- 4- Câmiü's-Sağîr, 2/500
- 5- Müslim, Birr, 144; Tirmizî, Et'ime, 30
- 6- Müsned, 5/86
- 7- Necm Sûresi: 60
- 8- Câmiü's-Sağîr, 4/1350
- 9- Câmiü's-Sağîr, 4/1427
- 10- Câmiü's-Sağîr, 4/1534
- 11- Câmiü's-Sağîr, 3/1149
- 12- Câmiü's-Sağîr, 3/1174
- 13- Buhârî, Salât, 51; Müslim, Fezâil, 134
- 14- Câmiü's-Sağîr, 3/1313
- 15- Câmiü's-Sağîr, 2/4791- Câmiü's-Sağîr, 4/1513